

Velencei Nemzetközi Képzőművészeti Biennálé 2015.

PÁLYÁZAT

Fábry Tímea:

IDENTITÁS SZÜLETIK
IDENTITY IS BORN
IDENTITÀ NASCE

IDENTITÁS SZÜLETIK IDENTITY IS BORN IDENTITÀ NASCE

BEVEZETŐ

25 év telt el a vasfüggöny leomlása óta. 1989-ben mintha egy hosszú, kómás állapotból eszmélt volna fel Magyarország: 44 éves alvás után, szabadságra ébredt. Belülről kiérlelődött ez a szabadság. De milyen lesz egy ilyen elkábított, elaltatott ország ébredése? Mennyi idő kell az identitás visszaszerzéséhez? Lesz-e, lehet-e egyáltalán identitása Magyarországnak? Mennyi idő kell az egészséges nemzettudat kialakulásához?

Ehhez hasonló kérdések merülnek fel nemcsak a képzőművészekben, hanem a kor gondolkodói, a szociológusok, filozófusok, teológusok, írók, rendezők fejében is. Mennyi idő kell az identitás visszanyeréséhez?

IDENTITÁS NÉLKÜL AZ EMBER HALOTT

Mindegy milyen, de legyen az embernek bármifajta identitása. Az identitással rendelkező ember tudja kicsoda, így mások másságát is könnyebben elfogadja. Ilyen az egészséges identitás. Az identitás nélküli nihilista ember nem tudja miféle, nem tartozik sehová, nincs énképe. Nem érti, hogy az énből hogyan lesz mi. Mit jelent a “mi képzőművészek”, “mi magyarok”, vagy a “mi bélyeggyűjtők”, “mi kutyatulajdonosok” kategóriája. Nem tartozik sehová, ami azt jelenti, hogy nem áll ki senkiért, könnyen befolyásolható lesz és saját magáért sem szólal fel. Nem áll ki a saját érdekeiért, nem emeli fel szavát semmi ellen, amely az érdekeivel ütközik.

A NIHILIZMUS OKAI

1945-ben Magyarországot megszállta a Vörös Hadsereg és az emberek akarata ellenére kommunizmust épített ki. A felszabadulás valójában fél évszázados rabságot jelentett. Az előtte Osztrák-Magyar Monarchiás gyökerekkel rendelkező magyar anyanyelvű lakosság, amely korábban németül beszélt, hirtelen arra eszmélt, hogy ráerőltetik az orosz nyelvet és a szovjet kultúrát. Betiltják a magyar himnuszt. A nemzeti himnuszunk helyett a szovjet Internacionálé folyik még a csapból is. Megkezdődik a

magyar kultúra lebutítása, a történelmi egyházak tönkretétele. Az értelmiség háttérbe szorul, hozzá nem értő pártfunkcionáriusok veszik át a hatalmat.

Fekete autók visznek el hajnalban magyar hazafiakat az Andrássy út 60-ba (mai Terror Háza), válogatott kínzásokkal próbálnak szóra bírni identitással rendelkező magyar embereket, elhitetik velük, hogy magyar identitásuk államellenes.

A válasz a csönd. Az emberek félnek, nem mernek mondani semmit. A házmester jelent. Besúgók vannak mindenhol. Szép lassan kiölik az emberekből az identitást, mind vallási-, mind nemzeti identitás tekintetében.

1956, MAGA A CSODA

Az ötvenes évek mélypontja után az 1956-os forradalom maga volt a csoda. A magyar identitás elnyomása volt a mozgatórugója. Az emberek nem akarták az oroszok gyámságát, nem akartak oroszul beszélni a saját hazájukban. "Ruszkik haza" feliratok jelennek meg szerte Budapest utcáin. Nem akartunk kommunizmust. Nem akartunk diktatúrát. Nem akartunk besúgókat. Nyugodt, tiszta magyar államot akartunk, békét, függetlenséget és magyar identitást.

A MEGTORLÁS

1957-ben ismét óriási veszteség érte a magyar lakosságot. Felakasztották azokat, akik az 56-os forradalomban részt vettek. Másodszor tizedelték meg Magyarország férfi lakosságát. Először 1942-43-ban a Don kanyarnál vesztett oda az a férfi populáció, akik akár az életük árán is megvédték volna a hazájukat, a családjukat, a feleségüket és a gyerekeiket. 1957-ben ismét kiirtották a génállományból azokat, akik megvédték saját hazájukat és akár az életük árán is harcolnának a hazájukért. Pont az identitással rendelkező magyar emberek vesztett oda. Az eredmény: nem maradtak férfiak. Nagyon kevés az olyan magyar férfi ma Magyarországon, aki meghalna a hazájáért.

A NŐK SZEREPE, A 60-AS ÉVEK

Férfiak nélkül, férfias hazafias magatartás nélkül folytatódott tovább a történelem. Az identitás vizsgálata szempontjából a nőkre terelődik a figyelem.

A magyar nők sokfélék, sokszínűek, a magyar nők erősek. Nincsenek jelen a politikában. Nem is akarnak jelen lenni. Ennek okai a múltban keresendők. Az 1945-ben bevonuló szovjet csapatok a "szabad préda" jelszó alatt kifosztják Magyarországot. 700 ezer magyar nőt erőszakolnak meg a bevonuló szovjet katonák. Fájdalmaikról tilos beszélni, hiszen "jóbarátként" érkeztek a szovjet elvtársak. A nők által elszenvedett fájdalmakat számtalan film, könyv, feljegyzés örökíti meg, hogy hogyan haltak bele a magyar nők a testi és lelki fájdalmakba, hány nem kívánt gyermek született meg és milyen nemi betegségeket kaptak el a magyar nők a szovjet katonáktól. Nem voltak magyar férfiak akik megvédték volna őket, hiszen a férfiak odavesztek a fronton. Az 56-os forradalomban pedig ennek a megerőszakolt generációnak a gyermekei harcoltak a szabadságért. 1957-ben pedig felakasztották őket. Az emberek tudatába kezdett beépülni, hogy a magyar identitás bűn.

A Ratkó korszakban (1950-1956) tilos volt az abortusz Magyarországon. Szültek a magyar nők, szültek és erősek maradtak, férfiak nélkül, mert nem volt más választásuk.

A 60-as években ez a diktatúra elkezdett puhulni. A kádári rendszerben nem kerültek elő a szabadságot és a magyar identitást érintő kérdések. Figyelemelterelés zajlott, mi lettünk a legvidámabb barakk. Előkerült a divat, a szórakozás, a beat zene, a balatoni nyaralás. A többi országhoz képest az élet jobb volt nálunk. Volt élelmiszer, egyre több és jó minőségű. Magyarország mindig is képes volt a tiszta, jó minőségű élelmiszer előállítására. Ekkorra már biztosra mondhatjuk, hogy nem létezett magyar identitás, helyette kialakult az ún. KGST országok identitása, melyet a szovjet hatalom igyekezett összemosni. Tréningruha, trabant, pártgyűlés, építőtábor, minden amit ma "szoc"-nak nevezünk.

Az igazat megvallva magyarként az ember mindig furcsán kívülállóként érezte magát a KGST országok szláv társaságában. A többiek ugyanis értik egymás nyelvét. A magyar, nyelvi szempontból is sajátos, különleges és az identitás megőrzésének szempontjából rendkívül szenzitív. Igazából soha nem tudott ellazulni, feloldódni Magyarországon ebben a szláv gyűrűben, pusztán e nyelvi sajátosságok okán.

A 70-ES ÉVEK

Ahogy haladunk előre az időben, egyre inkább erősödik a magyarok passzív ellenállása. Identitásról még nem beszélhetünk. A kelet és nyugat németek a Balatonnál találkoznak. Az emberek tudják, hogy nyugaton szabadság és jobb élet van. Ami viszont megerősödik itthon ebben az időszakban, az az oktatás és az egészségügy. Minden faluba eljut az orvos és a védőnő. Minden gyerek jár iskolába. Egyre szabadabban fogalmaznak az emberek, de 56 megemlézése még mindig tilos. A magyar identitásért még mindig börtön jár és van halálbüntetés is.

A 80-AS ÉVEK

Reformok érkeznek a Szovjetunióból. Csernobil katasztrófája után meginog a kommunizmus. Felcsillannak a szabadság reményének lehetőségei. A politikai foglyok még a börtönökben vannak, a titkosszolgálat dolgozik. Ennek ellenére más a központi irányvonal a Szovjetunióban is, így más szelek kezdenek fújni itthon is.

1989 SZEREPE: ÉBREDÉS

A változás éve 1989. Épp huszönt éve történt. Azért amiért egy éve még börtön járt, azt most már szabad. Szabad tüntetni, szabad 56-ról beszélni. Kiszabadulnak a politikai foglyok, magyar emberek akik 56 óta ezeket az évtizedeket börtönben töltik, most kiszabadulnak. Kikiáltják a köztársaságot.

Az identitás kialakulásának szempontjából kulcsfontosságú ez az időszak: a szabadság első fuvallata ez, oxigén, aminek hatására beindulnak a folyamatok. A gazdasági folyamatokat és a piacgazdaság beindulását most nem vizsgáljuk, e projekt célja kizárólag az identitás születésének bemutatása.

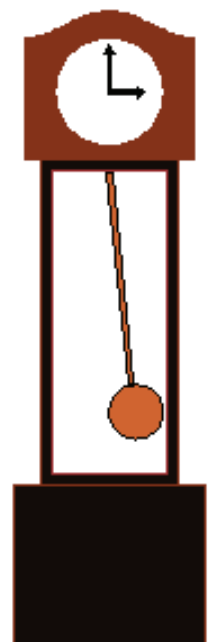
A MAGYAR IDENTITÁS KÉRDÉSKÖRE

25 év távlatából úgy látom, hogy ennyi idő, egy negyed évszázad mindenképp szükségeltetik ahhoz, hogy egy ország egészséges identitása kialakuljon. Voltak, és lesznek is kilengések jobbra, kilengések balra, mire beáll az egészséges identitás.

Egészséges identitásnak nevezzük azt a fajta identitástudatot, amely nem fenyeget senkit, önmagában egy pozitív töltet, egy energiát adó erő.

Megfigyelhető, hogy egy identitásvesztett országban először a kisebbségek identitása áll helyre, majd ezt követi a többség nemzeti és vallási identitása.

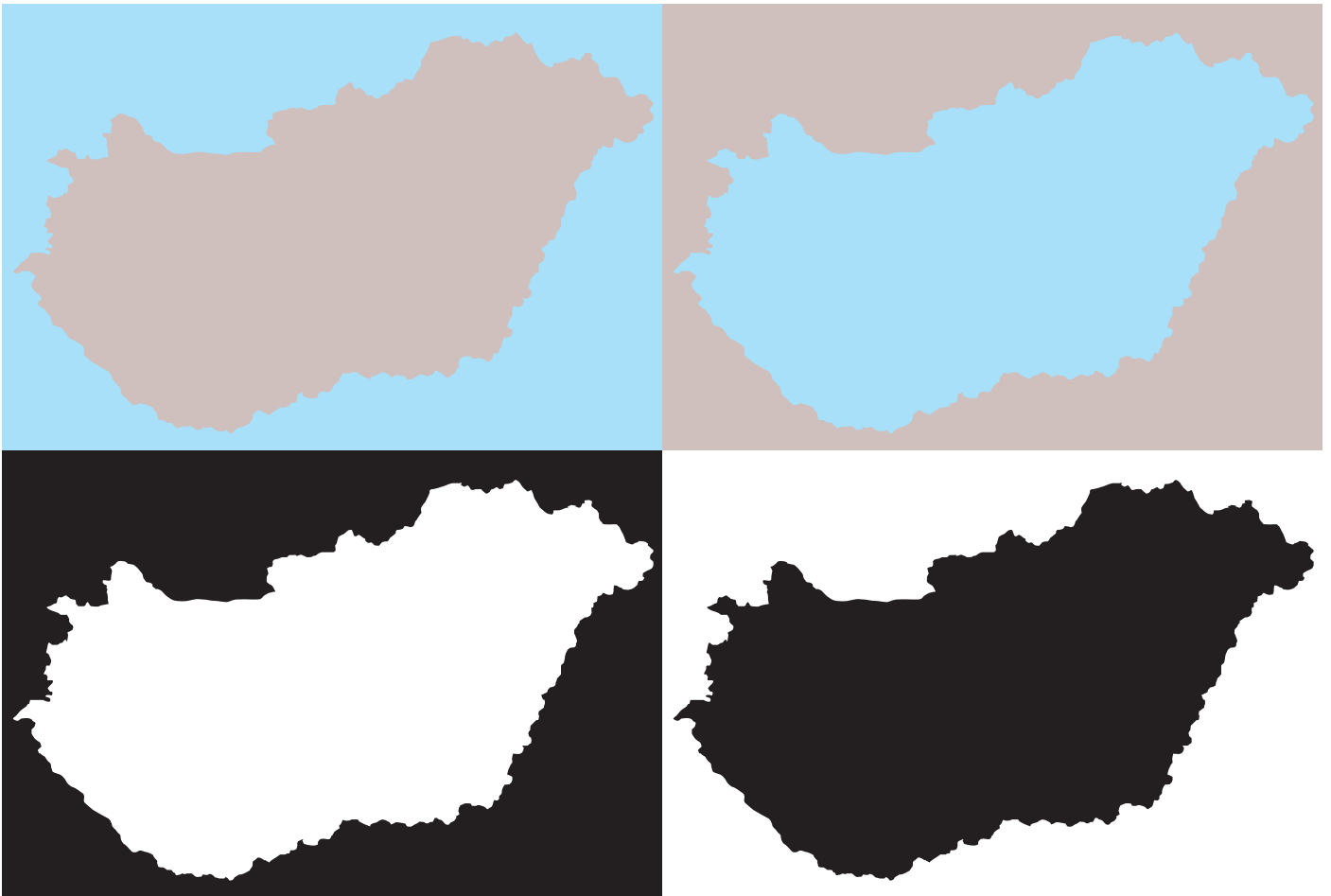
Szép lassan, egyre több ember tud majd válaszolni a "Ki vagyok én? Kik vagyunk mi?" kérdésekre.

IDENTITÁS SZÜLETIK IDENTITY IS BORN IDENTITÀ NASCE

TARTALOM ÉS FORMA

Formailag Magyarország jelenlegi formájával foglalkozom, amely az egységes magyar identitást leginkább kifejezi számomra. Már magának a formának is története van, ezt minden magyar tudja és szeretné, ha mások is tudnának erről, szerte a világon. Sokat jelent számunkra ez a forma, mások számára viszont ismeretlen. Ezért szeretnénk ezt az újraértelmezett formát bemutatni.

E projekt célja a magyar identitás születésének demonstrálása, egy olyan fajta üzenettel, mint “Itt vagyunk!”, “Megszülettünk!”, “Van identitásunk!”, amely azt fejezi ki, hogy létezőnk, véleményünk és akaratunk van a saját hazánkról, a családjainkról, a gyerekeinkről.

Ez a forma mindent kifejez számunkra. Ezt a kis földdarabot kell szebbé, jobbá, élhetőbbé tennünk. Ez van most nekünk, itt élünk.

A forma színbeli megjelenésének változása óriási tartalmi változásokat hordoz. Más jelent Magyarországot formája pirosban, feketében, fehérben, kolbászból kirakva, vagy ezer sebből vérezve. Mindenki számára más ez a valóság. Mindenkinek a saját valóságától függ, hogy milyen arca van ennek a formának. Ezerféle valóság létezik. Vagy még annál is több.

Tükröt kívánunk tartani a valóságnak: milyen a magyar identitás? Létezik-e egyáltalán magyar identitás? Ha igen, milyen? Ha nem, miért nem? Mi akadályozza meg, hogy kialakuljon? Mindenki más válaszokat ad ezekre a kérdésekre, a saját belátása szerint. Szeretem a válaszok sokféleségét, szeretem, hogy nem egyöntetű, hogy ezerféle. A vélemények sokfélesége adja ki az egészet.

IDENTITÁS SZÜLETIK IDENTITY IS BORN IDENTITÀ NASCE

AZ ALKOTÓRÓL

Fábry Tímea 1977-ben született, képzőművész és kurátor. A Moholy Művészeti Egyetemen (MOME) szerezte grafikusművészi diplomáját 2000-ben. 12 évet élt és alkotott Görögországban. Témáit tekintve az emberábrázolással foglalkozik: grafikáit letisztult formanyelvükről és egyvonalas tisztaságukról ismerjük meg. Munkáit számtalan európai országban kiállította, többek között a Thesszaloniki Biennálén, a berlini Magyar Házban és az Egyiptomi Print Triennálén. A hazájától eltávolodva született meg benne a magyar identitás kérdéskörének gondolata. 2012 óta ismét Magyarországon él, görög férjével és két gyermekével. Ír, publikál, rajzol. "Olyan helyen akarok élni, ahol magyarul beszélnek".

